

Gemeente van de Heer,

Deze tweede zondag van de 40d tijd heeft me via Lukas, de traditionele lezing bij Hosea gebracht. Dat heeft te maken met dat woord dat klinkt op een beslissend moment in het midden van het evangelie - dit is mijn zoon, de uitverkorene, de verkozene - de geliefde zeggen Mattheus en Marcus in hun versie van het gebeuren. Die zoon is Christus, maar ook Israël wordt zoon genoemd - God, heeft zijn zoon, zijn volk, zijn gemeente, zijn mens, de wereld lief - en dat brengt me bij me bij die oeroude profetie van Hosea, dat prachtige lied -

Geleerden zijn het erover eens dat in dit lied van Hosea een unieke stem te horen is. Allereerst vanwege die ouderdom - het lied hoort, daar zijn de geleerden het wel zo'n beetje over eens tot de oudste teksten uit de Bijbel, 8ste eeuw voor Chr. zeggen ze. Unieke oeroude woorden van dit lied.

'Toen Israël een kind was, had ik hem lief...'

Hier spreekt een God die liefheeft. Er zijn in de in de antieke wereld, zeggen opnieuw die geleerden, natuurlijk talloze teksten over Goden, sommige nog ouder dan Hosea, maar er is geen getuigenis te vinden - dat zo over God spreekt. Goden dat zijn de hoge machten, die offers vragen, onderwerping. Israël, leeft tussen die goden. Hosea schrijft, roept in de tijd dat het Noordrijk constant wordt bedreigd door het wereldrijk Assur dat leeft van die goden en machten op het slagveld en op alle fronten wint.

Tegen die achtergrond klinkt deze stem: ik heb lief.

Want dat is die liefde Een God die zijn volk als een kind liefheeft - dit is het begin, het unieke geheim van de God die ons deze ochtend eeuwen na de woorden van Hosea samen roept.

God is geen kille macht, geen bloedeloos principe, geen onbewogen beweging, maar een tot het uiterste bewogen Ik dat ons toeroept. Als een vader zijn kind - zo menselijk - wie nog mocht denken dat dat vaderbeeld uit het nieuwe testament stamt, of dat het OT geen liefdevolle God kent, weet van nu af aan anders. Vanaf den beginne heeft God, dit ander Ik zijn mens lief -

God als liefhebbende vader, of zoals Hosea in zijn boek schrijft als geliefde, en natuurlijk ook als gekwetste geliefde, die niet alleen de trouw, maar ook de pijn van de liefde kent. God als de bewogen ander die je niet opgeeft - maar soms wel woedend uitvaart als de bedrogen en getergde geliefde.

In de diepe crisis van die dagen roept de profeet deze God in herinnering. In het midden van de donkere tijden, tussen goden, in het wereldrijk - God - die mij liefheeft en daarom: uit Egypte heb ik mijn zoon weggeroepen...liefde roept weg uit Egypte, land van angst, gevangenschap.

'Ik heb je lief' en jij...?

Dan volgt de teleurstelling - die door heel het profetenboekje klinkt -

Hoe harder ze geroepen werden des te meer gingen ze hun eigen weg. Ware liefde gaat nu eenmaal altijd over vrijheid. Niemand die een kind opvoedt of heeft opgevoed, niemand die liefheeft hoeft verbaasd te zijn over deze zinnen. Wat zou de liefde betekenen zonder mogelijkheid tot afwijzing? Een God die verdriet heeft, als een verlaten geliefde; of is het meer verbazing: Waarom loop je van mijn liefde weg? Wat moet je toch met die andere Goden, waarom val je op je knieën voor beelden die je zelf gemaakt hebt?

Even tijdloos als de woorden van Hosea - zijn die twee verleidingen:

Ba-al en de beelden -

Baal is in de profeten boeken de God van de heb en de offers, de God van Kanaän. De God van de economie zou je kunnen zeggen. Onverzadigbaar gulzig is deze God

- meer meer meer. En wij geloven zijn belofte van groei, overvloed en paradijs. Wij offeren en offeren - en onze vrijheid verdampt in angst dat het minder wordt. En de beelden - dat zijn niet alleen godenbeelden, letterlijk, maar maaksels die ons verlangen uitvergroten. Meer dan ooit, zo lijkt het - worden we beheerst door beelden van perfectie die we zelf hebben gemaakt. Beelden die zwijgend dwingen - zo moet jij zijn. Mooi, meeslepend, gepassioneerd, uitdagend, fit, inspirerend. Overal de beelden van onze relaties, van ons leven, van onze altijd fitte en mooie oude dag, beelden van God, van ons geloof. En natuurlijk beelden van onze kinderen, begaafd, gelukkig, slim, muzikaal, sportief, bewust -

Keren ze zo niet terug naar Egypte? vraagt de Allerhoogste als een bezorgde ouder - ze weigeren terug te keren naar mij -

Maar het zal ze niet goed gaan ! Laat ze toch oppassen! Beelden en ba-al leiden tot onvrijheid en ondergang, leert er dan niemand van de geschiedenis?

Zo roepen de profeten: de een na de ander. Keer terug naar de stem die jou naar je vrijheid roept. Dat IK dat je ooit uit Egypte haalde... terug naar die liefde van het begin, die je vrijheid gaf - weet je nog?

Want God ben ik en geen mens - want we zijn in het lied zo dicht bij het diep menselijke gekomen dat het lijkt of God al geen God meer is - zo anders dan al die machten die dwingen en klein maken, de beelden en de ba-als - de mensen god - van den beginne is dit de stem van het evangelie -

Juist in de menselijkheid is deze God, God. En daarin, nog een keer de geleerden, begint met Hosea iets unieks.

Waar die stem vandaan komt weet niemand - zullen we het God zelf noemen?

En dan op nieuw de roep - geen woede niet het platbranden van de oorlogsgoden van Assyrië, maar een roep, om schuchter terug te keren van overzee, als bange vogeltjes, als duiven naar je huis. Vanwege dat schuchter moest ik denken aan dat beroemde verhaal van Lukas over de twee zoons - schuchter... terugkeren. Naar de vader die op je wacht. Want er spreekt uit deze Hosea tekst zoveel verlangen van God als de ouder - dat mijn kind terug zal keren - thuis zal komen.

*

Het woord omkeren, terugkeren is in een belangrijk woord in de traditie van de Veertigdagen tijd, tijd om te leren. Tijd om terug te keren tot het begin van liefde dat de profeet ons aanreikt.

'Toen Israël een kind was, had ik hem lief; uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen' Heeft u de echo van dat profeten woord gehoord in het evangelie; het verhaal van Lukas op de berg:

'zie mijn zoon, mijn uitverkorene, of, zegt een ander evangelie: mijn geliefde, hoor naar hem'

Als Gods belofte in de dagen van Hosea wordt ook de zoon geweigerd, zelfs wordt verworpen, tot de dood.

Maar God ben ik, geen mens. Zo blijf ik in jullie midden- zelfs voorbij de dood als in de dagen van Pasen.

Keer schuchter naar mij terug - van over de zee; uit je ver zijn, uit je bang zijn, je verdwaald zijn, je niet weten, keer schuchter terug als een duif van onder de machten. Assur dat je bijna klein kreeg, het Egypte waar je bijna aan onder door bent gegaan. Keer schuchter terug en je zult wonen in je eigen huis - thuis, jou gegeven.

Zo zal ik, zegt de Heer, in je midden zijn - want

Ik heb je liefgehad en uitgeleid uit het land van de dood

- om te leven in nieuw land.

Amen.